

Vragen van het statenlid M. Bos (Forum voor Democratie) ingevolge artikel 44 reglement van orde

AANHANGSEL

tot de notulen van de provinciale staten van Zeeland 2020 nummer 91.

Vragen ingevolge artikel 44 van het reglement van orde inzake de mogelijkheden om het referendum laagdrempeliger te maken:

	Vragen aan gedeputeerde staten (ingekomen 10 augustus 2020)		Antwoorden van gedeputeerde staten
1.	<p>Bij het verzamelen van ondersteuningsverklaringen voor het houden van een nationaal raadgevend referendum over de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie, de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, hun lidstaten en de Oekraïne, mochten de ondersteuningsverklaringen digitaal worden ingevuld en ondertekend.</p> <p>Mogen naar het oordeel van Gedeputeerde Staten de persoonsgegevens en handtekeningen voor een inleidend of definitief verzoek voor een raadgevend referendum (op grond van de Referendumverordening voor de provincie Zeeland) ook digitaal worden aangeleverd bij de initiatiefnemer(s)?</p> <p>Zo neen, waarom niet? Zo ja, zijn hier dan specifieke voorschriften aan verbonden waaraan de initiatiefnemers zich moeten houden?</p>	1.	<p>Op grond van de door Provinciale Staten vastgestelde Referendumverordening dient een inleidend en definitief verzoek voor een raadgevend referendum bij de provincie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - schriftelijk te worden aangeleverd; - op het voorgeschreven formulier; - met handtekening van elke verzoeker, naam, adres, leeftijd en woonplaats. <p>Indien een initiatiefnemer over een applicatie beschikt waarmee hij het door de Referendumverordening voorgeschreven formulier met de bij verordening voorgeschreven gegevens digitaal kan verzamelen, dan staat de verordening daar niet aan in de weg. Artikel 3:15a van het Burgerlijk Wetboek geeft de vereisten aan met betrekking tot elektronische handtekeningen. In het kader van de in voorbereiding zijnde actualisatie van de Referendumverordening zullen wij Provinciale Staten adviseren over de vraag welke wijze van ondertekening voldoende betrouwbaar kan wordt geacht. De verordening bevat daarover nu geen bepaling. Om die reden is thans uitsluitend de gekwalificeerde elektronische handtekening geldig.</p> <p>Voor het elektronisch verzamelen en verwerken van persoonsgegevens gelden regels van privacy- en informatieveiligheid waarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk is. Omdat het om privacygevoelige gegevens gaat adviseert de VNG de decentrale overheid deze gegevens via de eigen website te verzamelen, te beheren en te verwerken volgens de geldende wet- en regelgeving. Wij zullen Provinciale staten dien aangaand adviseren in het kader van de actualisatie van de Referendumverordening.</p>

	Vragen aan gedeputeerde staten		Antwoorden van gedeputeerde staten
2.	<p>De digitaal verzamelde ondersteuningsverklaringen voor het “Oekraïnerferendum” moesten uiteindelijk allemaal alsnog afgeprint worden en fysiek worden ingeleverd bij de Kiesraad. De Kiesraad heeft in zijn evaluatie over dit referendum, uitgebracht op 24 mei 2016, aangegeven voorstander te zijn van het digitaal aanleveren van de ondersteuningsverklaringen.</p> <p>Mogen naar het oordeel van Gedeputeerde Staten de al dan niet digitaal verzamelde ondersteuningsverklaringen digitaal worden aangeleverd bij Provinciale Staten? Zo neen, waarom niet?</p>	2.	<p>Nee. Op grond van de vigerende Referendumverordening dienen de ondersteuningsverklaringen schriftelijk te worden aangeleverd. In de vigerende Referendumverordening staat niet dat er op dit punt van de verordening kan worden afgeweken. Een verordening is een algemeen verbindend voorschrift. Om die reden is het wettelijk niet toegestaan ondersteuningsverklaringen digitaal bij Provinciale Staten aan te leveren.</p>
3.	<p>Het organiseren van referenda kost relatief weinig geld, bovendien kunnen de kosten van referenda eenvoudig worden verlaagd door bijvoorbeeld stemmen per brief mogelijk te maken, zoals in Zwitserland, waar het, op alle bestuurlijke niveaus, al decennia lang een gebruik is.</p> <p>Zou naar het oordeel van Gedeputeerde Staten een briefstemming tot de mogelijkheden behoren voor een (raadgevend of raadplegend) referendum op basis van de Referendumverordening voor de provincie Zeeland? Zo neen, waarom niet? Wij vragen u dit, temeer in deze referendumverordening door Provinciale Staten (in een vorige samenstelling) is opgenomen dat Gedeputeerde Staten vaststellen op welke wijze er wordt gestemd (art. 11 lid 4).</p>	3.	<p>Op grond van artikel 9 van de Referendumverordening stellen Gedeputeerde Staten de vormvoorschriften vast waaraan het stembiljet moet voldoen.</p> <p>In artikel 11 van de Referendumverordening is bepaald dat de bepalingen uit de Kieswet waar mogelijk van toepassing zijn op de stemming. De Kieswet bevat niet de mogelijkheid tot het stemmen per brief voor kiesgerechtigden in de zin van de door Provinciale Staten vastgestelde verordening.</p> <p>Overigens bedragen de kosten van een referendum ongeveer € 725.000 tot € 1.000.000 euro, gerekend op basis van het normbedrag van € 2,50 per kiesgerechtigde voor de organisatie verkiezingen plus bijkomende kosten voor algemene voorlichting.</p>

MIDDELBURG, 8 september 2020

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman
A.W. Smit.

Namens de fractie van: Forum voor Democratie,

M. Bos.